Valószínűségszámítás 1. II. éves matematikus-hallgatóknak, illetve
Valószínűségszámítás (B4) II. éves mérnök-fizikus hallgatóknak
2005/2006. őszi félév, Szász Domokos

9. feladatsor
Várható érték, szórásnégyzet, kovariancia stb. II.

9.1 Egy társaságban 60 véletlenszerűen kiválasztott ember van. Határozzuk meg azon napok számának várható értéket amelyeken a társaság 0,1,2,3, ill. 4 tagjának van születésnapja.

• 9.2 Egy $l < 1$ cm hosszú tűt dobunk véletlenszerűen egy 1 cm vonaltávolságú négyzethálóra. Határozzuk meg a ledobott tű által átmetszett háló-vonalak számának várható értékét. (Használjuk fel Buffon tű-problémájának megoldását.)

9.3 Aladár, Béla, Cili és Dömötör kockáznak: mindannyian egyszer dobnak két kockával és az a személy, aki a legnagyobb összeget dobja, nyer 120 petákot. Ha többen dobják ugyanazt a legnagyobb összeget, egyenlően osztoznak a 120 petákon. Ha Aladár dobott számainak összege 9, mennyi a nyereményének (feltételes) várható értéke?

9.4 Véletlenszerűen elhelyezünk egy huszárt egy üres sakktáblára. Mennyi a lehetséges lépései számának a várható értéke?

9.5 Számoljuk ki a $BIN(p,n)$, $POI(\lambda)$, $GEO(p)$, $E(a,b)$, $EXP(\lambda)$, $N(m,\sigma)$ eloszlások várható éretékét és szórásnégyzetét.

• 9.6 n-szer dobunk egy kockával. Jelölje X, ill. Y a dobott egyesek illetve hatosok számát. Számoljuk ki $\mathbf{Cov}(X,Y)$-t.

• 9.7 Legyenek X és Y olyan valószínűségi változók, amelyek csak két értéket vehetnek fel. ($\mathrm{Ran}(X) = \{x_1, x_2\}$, $\mathrm{Ran}(Y) = \{y_1, y_2\}$.) Bizonyítsuk be, hogy ha $\mathbf{E}(XY) = \mathbf{E}(X)\mathbf{E}(Y)$ (azaz: X és Y korrelálatlanok), akkor X és Y függetlenek is. (A korrelálatlanság általában nem implikálja a függetlenséget!)

9.8 Egy hibátlan érmével dobunk háromszor. Jelölje X ill. Y a dobott *fej*ek illetve *írás*ok számát. Számoljuk ki a $Z := XY$ valószínűségi változó várható értékét és szórását.

• 9.9 Egy hibátlan kockával dobunk tízszer. Jelölje X azt a számot, ahányszor páros dobást páratlan követ. Mennyi X várható értéke és szórása?

9.10 Egy urnában N golyó van, 1-től N-ig számozva. Visszatevéssel húzunk golyókat az urnából mindaddig, amíg mindegyik golyót legalább egyszer ki nem húzzuk. Jelölje X a szükséges húzások számát. Határozzuk meg $\mathbf{E}(X)$-et és $\mathbf{D}^2(X)$-et.

• 9.11 Tizenkét ember beszáll egy liftbe a földszinten. Egymástól függetlenül választanak cél-állomást az épület tíz emelete közül, egyenletesen eloszlással. Határozzuk meg a lift megállásai számának várható értékét és szórásnégyzetét.

9.12 (a) Hatszor dobunk egy kockával. Határozzuk meg a *különböző* eredmények számának várható értékét és szórásnégyzetét.
(b) Addig dobunk egy kockával. amíg négy *különböző* eredményt nem látunk. Határozzuk meg a szükséges dobások számának várható értékét és szórásnégyzetét.
(c) Addig dobunk egy kockával. amíg két egymásutáni dobásnak ugyanaz az eredménye. Határozzuk meg a szükséges dobások számának várható értékét és szórásnégyzetét.

9.13 Egy urnában a darab fehér és b darab piros golyó van. Visszatevés nélkül addig húzunk, amíg fehér golyót nem találunk. Mennyi az addig kihúzott piros golyók számának várható értéke és szórásnégyzete?